

Leo Trotskij:

Arbetarkorrespondentens kulturella roll¹

(23 juli 1924)

Arbetarkorrespondenten som en liten hävstång för att höja den kulturella nivån

Kamrater! Frågan om arbetarkorrespondentens uppgifter är nära knuten till frågan om att höja arbetarklassens kulturella nivå. Alla våra nuvarande problem, små som stora, har sin grund i denna grundläggande uppgift. Kommunisterna, medlemmarna i det ryska kommunistpartiet, var och förblir internationella revolutionärer. Men under arbetet med sovjetrepublikens uppgifter är de framförallt "kultiverare". Innan revolutionen hade ordet "kultivera" en nedsättande, nästan förolämpande betydelse. "Det där är en sådan som de kallar en kultiverare" antydde att personen i fråga vägde alltför lätt. Gjorde vi rätt att tänka så? Ja, eftersom det viktigaste kulturella arbetet under tsarismen och den borgerliga staten var att ena proletariatet för att erövra makten, ty endast genom att erövra makten öppnade sig möjligheterna till ett verkligt, omfattande kulturellt arbete.

Inom den tyska socialdemokratiska rörelsen hade de tyska mensjevikerna en teoretiker vid namn Hilferding.² Häromdagen skrev han en artikel i det tyska socialdemokratiska partiets teoretiska tidskrift, med följande innebörd: Vi, de tyska socialdemokraterna, avvisar all sorts revolutionär verksamhet i den tyska republiken. Hädanefter ska vi lägga ner vår energi på att höja den tyska arbetarklassen kulturellt. Vid första påseende verkar det som om han sa nästan samma sak som vi säger, nämligen att det kulturella arbetet är viktigast.

På vilket sätt skiljer sig de två åt? Skillnaden är att det tyska proletariatet inte har gripit statsmakten. Dess kulturella arbete begränsas följaktligen av att produktionsmedlen är privatägda och av att borgarklassen har makten. Och eftersom borgarklassen har statsmakten så kontrollerar de bokförlag, böcker, skolor, bibliotek etc, och ger bara arbetarklassen just så mycket som den, borgarklassen, anser nödvändigt och på villkor som är till dess fördel.

Man kan naturligtvis säga att inte heller vi klarar oss särskilt bra i detta avseende. Men varför har vi så ont om skolor, böcker och tidningar? Därför att vi är fattiga och överhuvudtaget kulturellt underutvecklade och har väldigt lite av allting. Men staten sätter inte upp några klassbarriärer och hinder, vår statsmakt har alltså inget av att stympa medlen för att utveckla proletariatet kulturellt, eftersom arbetarna i vårt land har makten.

I en av sina sista artiklar, som jag redan har hänvisat till, förklarade Vladimir Iljitj: efter maktövertagandet förändras plötsligt själva sättet hur vi betraktar socialismen. Så länge borgarklassen har makten innebär kampen för socialismen att ena proletariatet för att gripa makten på ett revolutionärt sätt. Alltså måste man först tvinga upp portarna till framtidens rike! Men när de arbetande massorna väl har gripit makten så måste deras kulturella nivå höjas, ty det går inte att bygga socialismen på grundval av en underutvecklad kultur. För det tyska proletariatet kommer naturligtvis frågan om det

1 Detta tal höll Trotskij 23 juli 1924, och det trycktes första gången i *Pravda*, 14 augusti 1924.

2 **Rudolph Hilferding** (1877-1941) var en av den tyska socialdemokratins ledare innan Första världskriget. Under kriget var han pacifist och ledare för de Oberoende socialdemokraterna. Han återvände efter kriget till det socialdemokratiska partiet och blev finansminister i en borgerlig regering mellan 1923-28. Dog i ett tyskt koncentrationsläger under Andra världskriget.

kulturella arbetet efter maktövertagandet att vara ojämförligt enklare än för oss. Men vi måste arbeta under de förhållanden vilka hela vår tidigare historia har placerat oss, det vill säga brutalt förtryck, underutveckling, fattigdom och bristande kultur. Man kan inte hoppa ur sitt skinn. Man måste övervinna arvet från sitt förflutna. Den största fördel, den största erövring som vi hittills har fått från revolutionen (och revolutionen är som vi vet inte ett mål i sig, utan bara ett medel) har varit att väcka en kraftfull längtan efter kultur bland de arbetande massorna. Revolutionens viktigaste gåva till oss är en känsla av skam över vår låga kulturella nivå och en önskan att förbättra oss, och det i en aldrig tidigare skådad skala som omfattar miljoner och tiotals miljoner.

Denna längtan efter kultur är givetvis särskilt stark hos ungdomen. Utan tvekan sjunker andelen analfabeter bland ungdomarna. Vi märker detta hos de nya militära rekryterna. Men det finns en period mellan analfabetism och läskunnighet när en person är halvt eller otillräckligt läskunnig. Många stannar alltför länge kvar på detta stadium. Det finns många sådana delvis läskunniga personer inom armén, precis som bland arbetande ungdomar, och i synnerhet bland unga bönder. Våra tidningar måste få tag i dessa halvt läskunniga personer, locka dem till sig, få dem att läsa dagligen, lära dem att läsa, öka deras läskunnighet och med hjälp av det vidga deras vyer. Vilket för oss till den fråga som vi diskuterar idag.

Arbetarklassen har upptäckt att det behövs kultur. Och arbetarkorrespondenterna är ett uttryck för detta uppvaknande. Det är den grundläggande skillnaden mellan arbetarkorrespondenternas organisation och alla andra författargrupper. Arbetarkorrespondenterna är den nyss uppvaknade arbetarklassens närmaste, mest direkta verktyg på gräsrotsnivå. Detta förhållande styr betydelsen av deras arbete, deras roll, och omfattningen på deras intressen, och det är utifrån denna skala som de bedöms. Arbetarkorrespondenten är mottaglig för allt det som arbetarklassen lever på och andas. Arbetarkorrespondenterna använder sina pennor som hävstångar. Det är en liten hävstång, men det finns många arbetarkorrespondenter och alltså många små hävstångar för att höja arbetarmassornas kulturella nivå.

En idé och hur den framställs

För att med framgång kunna spela rollen som kulturell hävstång måste arbetarkorrespondenten givetvis kunna skriva. Det är inte lätt, inte alls lätt. Att kunna skriva är givetvis inte bara detsamma som att kunna förstå enkel grammatik. Mest av allt betyder det att kunna hitta sin egen tanke, att fråga sig själv: vad är det jag vill säga? Kamrater, lär er att fråga er själv detta mer beslutsamt och mer seriöst. Det är svårt. Det är mycket lättare att ta upp penna, bläck och papper, doppa pennan i bläcket och rafsna ner det ena eller andra, av det enda skälet att läsaren ibland läser det bara därför att det inte finns något bättre att göra. Det finns en del sådant. Detta sätt att skriva är varken en framställning i ord eller korrespondens från en arbetare. Det är sant – och det finns ingen anledning att dölja det – att många artiklar i vår press skrivs på detta sätt. Det ”officiella” tidningsspråket är ett ganska utbredd elände. När journalister inte har någon känsla för vad läsarna behöver, och därmed bara en vag aning om vad de bör rapportera, så skriver de oundvikligen allmänna fraser – klichéer och fikonspråk. Jag vill inte förolämpa någon med detta. Varenda skribent, inklusive nya arbetarkorrespondenter, måste kräva av sig själv att de kan ange huvudtanken, hitta vad en given läsare i en viss situation måste och behöver få. Jag kan inte nog betona denna punkt. Det viktigaste är att noggrant analysera sig själv: vad vill jag berätta? För vem? Och varför? Det är förutsättningen för allt annat. Frågan om *hur* man skriver är också oerhört viktig, men den måste komma på andra plats.

På senare tid har jag hört en hel del diskussioner, ämnade för arbetarkorrespondenternas öron, om stil och satslära. Det är naturligtvis en mycket viktig sida av ens arbete. Men under dessa diskussioner har det hörts en hel del nonsens. Exempelvis tror vissa personer att de yttrar mycket visa ord när

de rekommenderar: ”Skriv enkelt, på det proletära sättet.” Men vad betyder det att skriva ”enkelt”? Det är inte så lätt att skriva enkelt. Denna rekommendation härstammar i grund och botten från det förflutna, från den tid då den revolutionära intelligentsian gick ut till massorna, och fick höra: ”Skriv och tala enklare, klarare, mer konkret...” Många gånger kan naturligtvis sådana råd med fördel upprepas även idag. Men att säga till *arbetarkorrespondenterna*: ”Skriv enkelt, jaga inte efter stil”, vore att fullständigt missa poängen. ”Enkelhet” räcker inte alls. Man måste vara kunnig, man behöver färdigheter. Ni måste utveckla ert sätt att framställa saker, er stil. Det är ert arbete, er uppgift, och det betyder att ni måste studera. Hur bör man närma sig det? Även i denna fråga stöter man på ganska märkliga föreskrifter. Jag stötte till och med på ett råd som hänvisade till mig. Som upplysning till några arbetarkorrespondenter, sa en viss kamrat, att jag för att utveckla min stil brukade ta en speciell penna, ett speciellt sorts papper och... ”skriva som en galning” som han uttryckte det, ”pennan för över pappret.. och så var det med det.” [*Applåder, skratt.*]

När jag läste dessa rader blev jag helt förbluffad. Varifrån kommer sådana saker? Kamrater arbetarkorrespondenter, unga författare, låt mig försäkra er att stil inte växer fram ur penna och papper, utan i medvetandet, i hjärnan. Fråga er första av allt vad ni vill säga. Det är den första förutsättningen när det gäller form, framställning och stil liksom alla andra saker. Alla människor är vältaliga på sitt sätt i frågor som de känner till och är intresserade av. Givetvis kommer en persons sätt att skriva vara mer levande och en annans mer behärskat. Olika författare har olika temperament. Men till och med halvt läskunniga personer skriver övertygande och meningsfullt när de har en klar idé om vad de vill säga i en given situation och när de inte bara skriver för att skriva, utan försöker uppnå något, till exempel om rapporten inte bara är ett sätt att tillfredsställa någons fåfänga – ”Här är den” säger någon, ”Jag, Ivanov har skrivit under en artikel” – inte det utan att fullfölja en sorts samhälleligt ansvar – ”Jag måste tillbakavisa några lögnare eller avslöja en dålig situation”, eller å andra sidan, ”Jag måste berätta för folk om någon som förtjänar beröm...” Det är ett stort misstag att tro att det går att arbeta fram stil med bara formella metoder, utan någon drivkraft, utan ett socialt mål som sporrar folk att handla. Precis som på andra områden, så prioriterar vi revolutionärer på skrivandets område först av allt viljan att handla: att förändra något, genomföra något, uppnå något. Och ansträngningarna att utveckla en stil för hur man skriver måste också underordnas detta mål.

Vad består en rapport av? Två delar – som båda är lika nödvändiga. Den ena är *fakta*, den andra en ståndpunkt. Utan fakta finns det inga verkliga rapporter. Det måste vi definitivt komma ihåg. Grunden för en nyhetsartikel måste vara både levande och speciell, och komma i rätt tid – något som just har hänt, som ägde rum för en eller två dagar tidigare eller för inte alls längesedan. Men det går bara att upptäcka och skilja ut intressanta fakta om arbetarkorrespondenten har en ståndpunkt. För att presentera fakta för läsaren kan och måste man ha en viss ståndpunkt. Bara på så sätt kan en rapport vara verkligt skolande. Denna kombination av levande fakta och en korrekt ståndpunkt utgör kärnan i konsten att skriva – både för arbetarkorrespondenter och för journalister i allmänhet.

Det är naturligtvis löjligt att diskutera vad som är viktigast, fakta eller åsikter. Båda är nödvändiga. Tysta inte ned och kväv inte fakta med åsikter! Redogör först för fakta som de är, korrekt och på ett intressant sätt. Skriv inte läsaren på näsan med sensmoralen i din berättelse, tvinga honom inte att dra din slutsats. Låt läsaren analysera fakta som de är. Lägg fram dem så att slutsatsen framgår naturligt ur dem. Föreslå slutsatsen för era läsare på ett sådant sätt att de inte märker hur ni leder dem. Detta är förvisso en högre konst, som varje arbetarkorrespondent som verkligen vill bidra till pressen måste sträva mot. Ni kan bara utvecklas längs denna väg ett steg i taget, outtröttligt rätta till och ombilda ert skrivande, aldrig vara nöjda med det ni har uppnått, lära av andra, bekräfta er själva via era läsare, vidga era kunskaper, er horisont och ert ordförråd.

Först av allt måste en god framställning ha en inre logik. Man måste lägga fram fakta på ett konsek-

vent sätt. När man utvecklar en tanke man alltså ge läsaren chansen att i sina egna tankar gå igenom alla de steg som kommer att föra dem till den riktiga slutsatsen. Det är inte ovanligt att träffa journalister eller talare som inte utvecklar sitt tema på ett sammanhängande sätt, utan vilseleder sina läsare och åhörare med spridda och osammanhängande tankar eller fakta som på ett eller annat sätt hänger ihop med ämnet. Ett så slarvigt sätt att skriva har en nedbrytande effekt på en idé, på samma sätt som fysiskt slarv bryter ned kroppen. När man hör en sådan talare, även unga sådana, så säger man till sig själv: ”De kommer inte att gå långt!”, ty det går bara att gå vidare genom att samvetsgrant och tankfullt arbeta igenom problemen. Och det visar sig i framställningen. Oavsett hur enkel frågan är, så kommer framställningen att bli konsekvent och uppfriskande om den är ordentligt genomtänkt. Men om den inskränks till klichéer, fraser och ”pladder”, så sätt en ”bock” på den och skriv ”underkänd”.

När man skriver, så ska man försöka föreställa sig så klart som möjligt hur artikeln skulle låta om den lästes upp högt i ens egen verkstad på fabriken, eller i den intill, eller i någon närbelägen fabrik. Tänk er ett dussin arbetare eller så, eller medborgare i allmänhet, som lyssnar på er artikel. Tänk lugnt och noga igenom hur artikeln skulle kunna nå dem och tränga in i deras medvetande. Eller ur en annan vinkel, föreställ er så klart ni kan de personer som ni skriver en historia om, de som har försummat sina plikter eller begått någon sorts oegentligheter, föreställ er att de läser er artikel, och fråga er själva om de kan säga att ni har gått för långt, överdrivit, förvrängt, förstått något fel, inte har gått igenom frågan så noga som ni borde? Fråga er om ni faktiskt kan ha gjort er skyldiga till sådana anklagelser, och om det kanske är bäst att lägga artikeln åt sidan och bekräfta fakta igen så noga som ni borde. En arbetarkorrespondents viktigaste egenskap är noggrannhet. Utan denna egenskap är alla andra egenskaper meningslösa. Om er rapport visar sig vara felaktig, överdriven eller helt enkelt fel, en, två eller tre gånger, så kommer det inte bara att undergräva förtroendet för er, arbetarkorrespondenten Petrov, utan den kan också undergräva förtroendet för det tryckta ordet i allmänhet hos efterblivna läsare. Arbetarkorrespondenter, betänk ert eget rykte som nyhetsreporter, och utöver det ert ansvar som väktare av den sovjetiska pressens ära och framsteg!

Allt detta går givetvis långt utöver frågan om upplägg och stil. Men ändå finns det ett ytterst direkt samband. För längesedan skrev en skarpsinnig fransk författare: ”Stilen är mannen”, alltså att det inte är något utanför eller ytligt, utan något inneboende som uttrycker personens utveckling, vilja och noggrannhet. För att kunna utveckla er stil måste ni utveckla er själva som tänkande och handlande människor. Och under den processen kan man inte stå stilla.

Folklig och tillgänglig stil

Givetvis måste ett litterärt arbete alltid vara så tillgängligt som möjligt. Men även detta är en ytterst komplicerad fråga. Tillgängligheten beror inte bara på arbetets stil, utan framförallt på innehållet i det ämne som diskuteras. Som ett sätt att närma sig detta tema, låt mig få berätta om ett öppet brev till mig, som skickades till *Rabotjaja Gazeta* men vidarebefordrades till mig av redaktören. Så här lät brevets viktigaste stycke:

”Jag ber att *Rabotjaja Gazetas* redaktörer ska trycka detta öppna brev till Trotskij i tidningen. I egenskap av arbetarkorrespondent för vår proletära arbetartidning kan jag inte hålla tyst om en sak som påverkar mig som korrespondent och förespråkare för kulturella förbättringar. Det som bekymrar mig är att jag ofta stöter på artiklar av L Trotskij i *Pravda* (som jag också prenumererar på) om arbetarnas vardagsliv, proletär kultur, konst, partipolitik om konst, etc. Artiklarna är mycket, mycket viktiga just nu och ämnet ifråga är intressant, men inte för alla. Med ordet *alla* menar jag alla arbetare, alltså inte att artiklarna är ointressanta för arbetarna. Tvärtom är de mycket intressanta. Men tyvärr är de inte fullt förståeliga, och bara på grund av att de är alltför fullpackade med vetenskapliga termer och ord. Exempelvis innehåller artikeln ’Partipolitik inom konsten’ i nummer 209 orden ’kriterier’, ’metafysisk’, ’dialektisk’, ’abstraktion’, ’anta-

gonism', 'individuell', och så vidare. Alla dessa ord kräver vissa förberedelser och högre utbildning från läsarens sida. För den genomsnittliga läsaren och speciellt för arbetaren är de obegripliga och kan naturligtvis knappast intressera dem. Därför skulle jag för min del vilja be kamrat Trotskij att skriva sådana artiklar oftare men avstå från de ovan nämnda främmande orden och begreppen och ersätta dem med tillgängliga, folkliga ryska ord, så att de helt och fullt kan ge den andliga näring som läsarna från vår efterblivna arbetarklass längtar så mycket efter." Z Krijatjko, 25 september.

Som ni ser är brevet ganska gammalt. Jag besvarar det här, lite väl sent. Men i denna fråga är tiden inte viktig eftersom frågan om att använda ett folkligt språk inte har någon tidsmässig eller flyktig betydelse. Jag tänker inte försöka visa att de artiklar som kamrat Krijatjko talar om var tillgängliga, eller att det inte fanns för många främmande ord eller uttryck i dem som kunde ha formulerats mer begripligt. Det är möjligt, till och med troligt, att det finns sådana försyndelser och förbiseenden i dessa artiklar. Men det är inte den springande punkten i att använda ett folkligt språk.

Jag har sagt att stilen i stor utsträckning beror på hur mycket en person vet och vad han eller hon vill säga. Det grundläggande är tanken och viljan till handling. Stilen utvecklas och blir bara synlig som ett hjälpmedel. Samma sak gäller ett folkligt språk. Det är inte ett mål i sig utan ett medel för att uppnå ett mål. Hur framställningen ser ut måste motsvara ämnet, hur komplicerat eller enkelt det är. Det går naturligtvis att klämma in alltför många främmande ord och förvirra den allra enklaste tanke. Men svårigheten ligger oftast inte i orden eller skrivandet i allmänhet utan i ämnet självt. Ta exempelvis Marx' **Kapitalet**. Kunde han ha skrivit den med ett folkligt språk och tagit bort de främmande orden? Nej. Varför? Eftersom ämnet är ytterst komplicerat. Om vi skulle ersätta de främmande orden med inhemska alternativ, skulle **Kapitalet** verkligen inte ha blivit lättare att förstå. Varför? Därför att ämnet är komplicerat. Men hur närmar man sig **Kapitalet**? Försök läsa ett antal enklare böcker. Samla kunskap och ta sedan upp **Kapitalet**. Den främsta svårigheten är att ämnet är så komplicerat.

Men inte bara det. Om man skulle ersätta de främmande orden i **Kapitalet** med rent ryska ord så skulle verket inte bli klarare, utan tvärtom bara bli ännu mer komplicerat. Vetenskapliga begrepp (ord, beteckningar) utgör speciella, exakta begrepp. Om dessa accepterade termer ersätts med mer eller mindre lämpliga ryska ord så försvinner begreppets exakta betydelse och det litterära arbetet blir mer vagt. Det är mycket bättre att förklara de nödvändiga termerna och upprepa det en eller två gånger, och på så sätt göra läsaren eller åhöraren bekant med dem. Om ämnet härrör direkt ur arbetarnas erfarenheter kan och bör arbetet alltid presenteras så att till och med en icke läskunnig person ska kunna förstå det helt och fullt. Men om ämnet inte är direkt knutet till de enskilda arbetarnas erfarenheter, om ämnet grundar sig på ojämförligt bredare erfarenheter, som till exempel matematiska eller allmänt vetenskapliga och filosofiska frågor, då är det fullständigt omöjligt att göra dem helt begripliga bara med hjälp av en framställning. I dessa fall krävs det förberedelser, det krävs ett noggrant utvalt bibliotek som blir en "trappa" uppåt – där varje bok är ett steg.

De underutvecklade arbetarläsarnas första steg måste naturligtvis vara de lokala arbetarkorrespondenternas artiklar. Hur läser de avancerade, politiskt och teoretiskt skolade arbetarna en tidning? De börjar med de viktigaste nyhetstelegrammen. De försöker avgöra om den revolutionära kampen har skärpts någonstans i världen, om det skett en parlamentarisk sammandrabbning, regeringsbyte, hot om nya krig, etc. Alltså börjar de först med de övergripande händelserna och frågorna.

Och hur närmar sig de vanliga arbetarna tidningen? De tittar efter notiser eller artiklar som rör deras verkstad, fabrik eller en närliggande fabrik, eller en klubb i närheten och slutligen sin egen region eller stad i sin helhet. De vanliga arbetarna börjar med den närmaste kretsen – ju närmare det är ju mer intresserade är de, eftersom de fakta man redogör för berör deras egna liv mycket mer direkt.

Alla våra problem och motsättningar på den kulturella och politiska utbildningens område faller

mellan dessa två ytterligheter. Den ena cirkeln är enorm och omfattar hela vår planet, allt liv och alla strider, den andra är ganska liten och omfattar bara det som är direkt under våra fötter. De mest avancerade elementen, de erfarna, upplysta, väl belästa kämparna lever innanför den första intressetkretsen. De underutvecklade arbetarnas och den överväldigande majoriteten av böndernas intressen begränsas till den andra det vill säga mindre cirkeln. Mellan den lilla och den stora cirkeln finns en hel rad mellanliggande cirklar som kan betraktas som steg. Tidningens uppgift är att bredda läsarens intressen och steg för steg, lite i taget, leda dem från den lilla till den stora cirkeln. Arbetarkorrespondenterna har en mycket viktig roll i denna skolning av läsaren och för att vidga läsarens horisonter. De befinner sig nära sina läsare och kan observera dem från dag till dag, kan följa hur deras intressen utvecklas och hjälpa till med denna utveckling, utvidga området för sina nyhetsrapporter och ständigt lära av livet och från böcker för att hela tiden befinna sig före sina läsare.

Arbetarkorrespondenten – en del av sovjetsystemet

Vi måste hela tiden tänka på att de arbetare som inte läser tidningar inte är en del av sin klass eller sin tid... Vad ni än gör för övrigt så måste ni väcka arbetarna. Om de inte kan läsa så måste ni förmå dem att lyssna när andra läser. Och för att kunna det måste ni fånga deras intresse, beröra deras mest livsavgörande angelägenheter. Hur? Med det som berör dem mest omedelbart. De måste höra att någon tänker på dem och skriver om dem. Vem kan göra det? Arbetarkorrespondenten. Den främsta och viktigaste uppgiften för alla allvarligt menande arbetarkorrespondenter är att väcka sina mest underutvecklade arbetskamraters slumrande sinnen.

Om det rinner in friskt vatten i en damm så blir den aldrig unken eller stillastående. Det är samma sak med en tidning, i synnerhet när det existerar ett revolutionärt monopol på det skrivna ordet. Kom håg: det finns alltid en risk för tidningsbyråkratism. Redaktionen har olika avdelningar, sin egen byråkrati, sina egna metoder och speciella vanor och order som går uppifrån och ner. Men livet förändras ständigt, det utvecklas nya skikt bland massorna, nya frågor och intressen uppstår. Om tidningen ser saker och ting från en vinkel och läsaren från en annan så innebär det döden för tidningen. Arbetarkorrespondenten får inte låta det hända. Arbetarkorrespondenterna skriver inte bara om massornas liv för tidningen. De ser hur tidningen tas emot av massorna, inte bara deras egna nyhetsartiklar utan samtliga delar av tidningen och alla artiklar.

Skriv om tidningen själv i tidningen. Se vilka nya böcker och pamfletter som får ett gensvar i bland arbetarna och skriv om böcker i tidningen. Tidningen är ingen ersättning för boken. Bara en bok kan täcka ett ämne ur alla vinklar och ge en djupare vetenskaplig förståelse. En arbetarkorrespondent som bara skriver och inte läser kommer inte att gå framåt, och den som inte går framåt rör sig bakåt. Arbetarkorrespondenterna måste höja sin egen intellektuella nivå jämfört med sina läsare genom att läsa och studera. Läsandet måste inriktas på de frågor som livet har ställt i centrum för deras uppmärksamhet som arbetarkorrespondenter.

Det främsta syftet med det sovjetiska sättet att organisera staten är att dra in de breda folkmassorna i regeringen och lära dem att härska. Vi får inte under några omständigheter förlora detta mål ur sikte. Men de senaste årens erfarenheter har visat oss att det är mycket svårare att lösa denna fråga praktiskt än vi tänkte oss i början av revolutionen. Vi är alltför efterblivna, okunniga, obildade och alltid tröga, medan problemen under det praktiska ekonomiska uppbygget å andra sidan är alltför svåra och pressande. Det är källan till tendensen till byråkratism, det vill säga att lösa problemen via de statliga ämbetsverken, utan arbetarna och bakom ryggen på dem. Här kan tidningarna vara ett kraftfullt medel för att rätta till statsapparatusens arbete. Tidningen berättar hur detta arbete påverkar och upplevs på gräsrotsnivå, hur basmedlemmarna reagerar på arbetet. En av arbetarkorrespondenternas omistliga uppgifter är att vara känsliga för detta svar och rapportera om det i tidningen. På så sätt

kan de värva tidningens läsare för att hålla koll på statens sätt att fungera och gradvis förbereda dem för att själva delta i regeringen. Arbetarkorrespondenterna är inte bara tidningsreportrar. Inte alls. De är en ny och viktig beståndsdel i det sovjetiska systemet. De kompletterar regeringsorganens verksamhet och motverkar byråkratiseringen av dem.

Vardagslivets problem

En av de viktigaste frågor som arbetarkorrespondenten står inför är den process som bryter sönder arbetarmassornas vardagsliv och formar det på nytt – jag har redan mer än en gång talat och skrivit om detta. Men dessa problem är mycket mer komplicerade än de frågor som uppstår i verkstäderna och på fabrikena. Här är ett korrekt tillvägagångssätt särskilt viktigt. Annars är det på tok för lätt att trassla till det.

I grund och botten inskränker sig vardagslivets problem å ena sidan till frågor om det ekonomiska och kulturella uppbygget och å den andra påverkan från den kulturella utbildningen. Här är det mycket viktigt att utvärdera sitt arbete på ett korrekt och realistiskt sätt och inte låta sig dras iväg. Arbetet består av två delar med olika historisk betydelse. Å ena sidan inför vi gradvis kollektivistiska element i familjens vardagsliv. Trots våra blygsamma framsteg på detta område skiljer vi oss genom *inriktningen på vårt arbete* på ett grundläggande sätt från allt som har gjorts i detta avseende i de kapitalistiska länderna. Men å andra sidan inriktas arbetet på detta område så att arbetarmassorna i vårt land kan uppnå en kulturell nivå som redan är vanlig hos alla civiliserade folk: läskunnighet, att läsa tidningar, ordning, artighet och så vidare. På samma gång som den grundläggande inriktningen på vårt kulturella arbete går framåt mot socialism och kommunism, så måste vi alltså samtidigt arbeta för att flytta stora delar av vår kulturella front framåt mot att uppnå en kulturell nivå som redan har uppnåtts i de utvecklade borgerliga staterna. Denna dubbla karaktär hos vårt arbete bestäms helt och hållet av omständigheter som hänger samman med vårt historiska förflutna, och vi måste förstå det på rätt sätt så att vi inte gör misstag vad gäller arbetets innebörd och innehåll.

Således har till exempel flera lokala samfund för en ny livsstil ställt sig uppgiften att utarbeta en ”kommunistisk etik”. Med det menar man att avskaffa ohövlighet, och bekämpa alkoholism, att ta mutor och andra gissel.

Om vi ställer frågan på detta sätt så är det uppenbart att vi faller offer för en viss optisk illusion. Det kan synas som om ohövlighet, oanständigt tal, alkoholism och att ta mutor är karakteristiskt för hela den kapitalistiska världen, och att vi genom att rensa vårt land från ovan nämnda synder och laster för första gången tar itu med att skapa en ”kommunistisk etik”. Vad gäller ohövlighet, oanständigt tal, mutor och så vidare har vi i själva verket fått ett fruktansvärt arv från det tsaristiska Ryssland, som i kulturella frågor sackade efter de europeiska staterna med många decennier och i vissa avseenden århundraden. En ansevärd del av vårt kulturella arbete och därmed arbetarkorrespondentens kultiverande arbete består av att avskaffa detta förborgerliga barbari. Jag betonar detta därför att det är mycket viktigt för oss att inse vad vi gör.

Som ni minns sa Marx att det inte går att bedöma varken partier eller personer utifrån vad de tycker om sig själva. Varför? Därför att alla tidigare partier, speciellt de småborgerliga demokratiska partierna, har haft illusioner som har gjort att de inte har sett de luckor och motsättningar som finns i deras program och till och med deras eget arbete. De borgerligt demokratiska partierna kan inte leva utan illusioner. Det är just därför som till exempel mensjevikerna och socialistrevolutionärerna betraktar sig själva som ”socialister”. Dessa illusioner döljer det faktum att de i själva verket står i borgarklassens tjänst. Men vi kommunister behöver inga illusioner. Vi är det enda parti som inte behöver illusioner, självbedrägeri eller falskt sken för att genomföra sitt mäktiga historiska arbete.

Att ge kampen mot ohövlighet, alkoholism och mutor någon sorts högtidligt namn som ”kampen för en kommunistisk etik” eller ”för en proletär kultur” gör inte att kommunismens födelse kommer närmare. Det innebär bara att vi utsmyckar vårt första preliminära arbete med falska beteckningar, och det är opassande och otillständigt för oss som marxister.

Jag vill inte nedvärdera betydelsen hos vårt dagliga arbete att höja massornas kulturella nivå. Tvärtom, allting beror på att denna kamp lyckas. En gång i tiden sa vi att löss och tyfus kunde förinta socialismen. Lika lite som kampen mot löss, leder kampen mot mutor i sig själv till att vi präglar in en kommunistisk etik. Men det är uppenbart att det inte går att upprätta kommunismen på grundval av fysiskt och moraliskt snusk.

I både städerna och byarna är man av uppfattningen att ”medlemmar i det kommunistiska ungdomsförbundet får inte dricka”. Det är en framgång som måste stärkas och utvecklas. Ofta stöter man på pratkvagnar som djupsinnigt börjar förklara att kampen mot alkoholism är tolstojanism. Det är svårt att tänka sig något dummare och mer banalt.

För de arbetande massorna är kampen mot alkoholism en kamp för att överleva fysiskt, andligt och framförallt revolutionärt. Vi har knappt mer än börjat att resa oss. Vi har knappt så vi klarar oss. Vi kan bara höja lönerna mycket, mycket sakta. Och lönen är faktiskt grunden för vardagslivet och för kulturella framsteg. När alkoholen tvingar sig in i arbetarens dagliga liv så lägger den beslag på en stor del av inkomsten och undergräver på så sätt kulturens utveckling. Vi måste klart inse farorna med alkohol, i en situation där landets ekonomiska organ knappt har börjat hämta sig efter en farlig sjukdom och där det överallt finns kvar tecken på kronisk sjukdom. Arbetarkorrespondenten måste på ett ingående sätt kunna knyta kampen mot alkoholism till en viss arbetargrups livsvillkor, deras förhållanden på fabriken, kulturellt och hemma. Och den arbetarkorrespondent som tar lätt på alkoholismen är ingen verklig arbetarkorrespondent. Alkoholismen är revolutionens värsta fiende och den mest ondskefulla fienden till massornas kulturella framsteg.

I anslutning till vardagslivets problem frågar många mig vad jag har för inställning till Oktoberrörelsen och om den är en del av den nya livsstilen. Det finns naturligtvis ingen anledning att överdriva Oktoberrörelsens betydelse och det är inte heller godtagbart att byråkratisera den. Den utgör utan tvekan ett steg framåt – ett tecken på framsteg. Så sent som idag fick jag ett brev från distriktet Elizavetgrad, ett av de distrikt där Machno var allra starkast,¹ och som drabbades allra hårdast av gäng av banditer. I en by där (jag har glömt vilken) har omkring tio familjer organiserat ett ”Oktobristiskt gemensamt hushåll” som till och med omfattar åldringar. Jag upprepar att detta i sig själv inte förändrar vardagslivet, men det är en avgörande förbättring som visar det nya vi strävar mot. Det är så vi måste se det.

I ett land lever inte religiösa föreställningar kvar så mycket i folks huvuden, i deras medvetande och övertygelser, som i deras sätt att leva, i deras vanor och omständigheter. Det är därför man inte kan vinna med enbart vetenskapliga argument. För att kompensera det kan man rikta en del riktigt hårda slag mot de religiösa fördomarna genom att visa hur de yttrar sig i livet. Betrakta dop, bröllop och begravningar med öppna och kritiska ögon och beskriv dem helt enkelt, eller med ett småskrat om ni har den läggningen. Artiklar om det religiösa livet kan och bör spela en mycket större roll i kampen mot kyrkans roll i vardagen än vissa av våra tecknares invecklade och långsökta karikatyrer.

1 **Nestor Machno** (1884-1934) ledde små gerillagrupper av bönder som kämpade mot ukrainska reaktionärer och tyska ockupationstrupper under det ryska inbördeskriget. Han vägrade att inordna sina styrkor i Röda armén, och hamnade till sist i konflikt med den. Till sist skingrades hans styrkor av sovjetregeringen.

Frågan om sex

Det har talats mycket kring frågan om sex i vardagslivet. Speciellt våra ungdomar är av förståeliga skäl intresserad av denna fråga. Vid alla möjliga möten ställs skriftliga frågor i detta ämne. Frågan ställs inte på ett teoretiskt sätt, det vill säga inte för att marxistiskt belysa hur familjeformerna och de sociala och sexuella relationerna utvecklas, utan praktiskt: hur man ska leva nu, hur saker och ting är idag.

Det är en svår fråga. Under våra förhållanden går det inte att ge ett kategoriskt svar på en fråga som i praktiken ställs så skarpt, på ett så rättframt sätt, eftersom den sexuella frågan omfattar hela härvan av problem i vårt samhälle och familjeförhållandena, och det är fortfarande ytterst tilltrasslat. Jag kan inte reda ut det här, inte ens teoretiskt. Det skulle ta väldigt lång tid, och det står inte på dagens program. Men jag ska peka på huvuddragen, ty arbetarkorrespondenten får absolut inte vara kall-sinnig inför de relationer, konflikter och svårigheter som uppstår på grundval av sociala och sexuella förhållanden.

Det säger sig självt att vi analyserar frågan om sex öppet, utan mysticism, utan de vanliga lögnerna och hycklandet – och naturligtvis utan att vara cyniska. Den unga generationen måste på ett lämpligt sätt få information om både sexuell fysiologi och hälsovårdslära. *Vi måste vara såväl sexuellt som politiskt läskunniga.* Det är det minsta vi måste sörja för. Men det är givetvis långt från att lösa de motsättningar som hör samman med livets sexuella sidor under de övergångsförhållanden som existerar i vårt land.

På detta område är bostadsfrågan enormt betydelsefull, precis som överhuvudtaget på alla det privata livets olika områden. En nödvändig förutsättning för att göra framsteg i fråga om kultur och medmänsklighet såväl som när det gäller sexuella relationer är att skapa bostadsförhållanden som är värdiga civiliserade människor. Samma sak gäller samhällsliga matsalar, för att ge mat till och fostra småbarn, och barnens situation i allmänhet. Det är uppenbart att arbetet för att omvandla vardagslivet längs socialistiska linjer kommer att skapa mer gynnsamma villkor för att lösa de nuvarande sexuella motsättningarna.

Parallellt med detta fortsätter och kommer processen för att väcka och utveckla personligheten att fortsätta att löpa. Att vara kultiverad handlar framförallt om inre disciplin. När vi säger att staten som våldsapparat successivt kommer att försvinna på vägen mot en fullständig socialism och kommunism, så menar vi att källan till den disciplin som behövs i det nya samhället kommer att komma inifrån istället för utifrån. Den kommer att vara beroende av varje enskild medborgares kulturella nivå. Precis på samma sätt som medlemmar i en kör inte sjunger samstämmigt därför att de blir tvingade till det utan för att det är trevligt för dem, så kommer de harmoniska relationerna under kommunismen att svara mot varje enskild individs personliga behov. I fråga om sexuella relationer betyder detta å ena sidan frihet från yttre bojor och tvång, och å den andra att underkasta sig själv sin personlighets inre disciplin – dess rikare andliga liv och högre behov.

Detta framtidsperspektiv ligger givetvis fortfarande ganska långt i fjärran. Men det visar icke desto mindre vilken väg vi måste ta för att hitta ut ur de nuvarande hårda och smärtsamma motsättningarna på de sexuella relationernas område. Det grundläggande recept som kan ges som svar på alla frågor som ställs i frågan om sex är – *offentligt arbete i syfte att omvandla vardagslivet och enskilda ansträngningar för att på alla sätt höja personlighetens kvalitet.* Det är också den inställning med vilken arbetarkorrespondenten måste närma sig dessa frågor.

Skildringar av moral och uppförande och den nya litteraturen

Arbetarna bör alltså beskriva och fundera över sitt vardagsliv genom arbetarkorrespondenten. Vi har

haft många dispyter om vilka mål den nya proletära litteraturen ska ha. Vissa litterära kretsar har försökt övertyga oss om att den revolutionära litteraturen inte ska ”fundera” utan ”omvandla”, och att skildringar av moral och uppförande därmed inte har någon plats i revolutionära konstverk.

Detta sätt att närma sig frågan är ett uppenbart exempel på en vänsteristisk ”barnsjukdom”. Det finns inte ett uns av marxism i den. Hur ska man kunna omvandla något utan att först fundera över det? Hur ska man kunna påverka vardagslivet utan att först känna till det in i minsta detalj? En del människor (vissa av kommunist-futuristerna) går så långt att de säger att den revolutionära litteraturen måste ge oss en ”standard” - så att säga modeller och normer – av hur det borde vara. Men det är uppenbarligen en livlös, idealistisk, professorsaktig, formalistisk uppfattning. På ett konstgjort sätt delar den upp världen i två delar: så som det är och så som det borde vara. De säger: låt de konservativa beskriva det som är och vi – oj, vilka revolutionärer de är! - vi ska visa hur det borde vara.

När man läser detta sätt att resonera, så säger man till sig själv: för dessa personer är det som om varken Marx eller Lenin har existerat. Nej, mina damer och herrar, filosofer inte: vi är i desperat behov av en återspeglning av arbetarnas liv och deras dagliga tillvaro i arbetarkorrespondenternas enkla rapporter och ända upp till konstnärliga generaliseringar. Det finns inget tvivel om att framväxten av ett nätverk av arbetarkorrespondenter som utvidgar sin horisont och sina intressen och utvecklar sin litterära teknik – att alla dessa saker tillsammans kommer att bilda grunden för en ny och mer allsidig litteratur om vår övergångsperiod.

Låt mig med det återvända till diskussionen om proletär litteratur för att komma till pudelns kärna. Vissa kamrater anklagar mig för att jag efter vad som påstås är ”mot” proletär litteratur. I bästa fall – eller snarare i värsta fall – kan man förstå det som att jag i viss mån även är mot arbetarkorrespondenterna, eftersom de är proletariatets enda direkta, lokala litterära röst. Via arbetarkorrespondenten tittar proletariatet runt sig, på sig själv och återger vad det ser. Om arbetarkorrespondenten inte fyller denna funktion – då är han eller hon ingen arbetarkorrespondent och borde degraderas.

Kamrater, i vilken mening har jag talat ”mot” proletär litteratur? Jag har inte talat mot proletär litteratur utan mot det faktum att enstaka grupper av författare hänger skyltar över sina dörrar där det står: ”I detta lilla kontor utvecklas proletär litteratur. Ni behöver inte gå längre.” *Nej!* Så lätt kommer det inte att bli att skapa en proletär kultur. Det är en betydligt mer invecklad och komplicerad uppgift än så. Proletkult utför ett utmärkt arbete vad gäller att lära och lära ut att skriva, att lära och lära ut att skriva drama, skapa musik och konst.¹ Men när ett dussin unga författare, vars enda band till proletariatet är deras sinnesstämning, på ett slarvigt sätt skapar litterära kretsar och

1 **Proletkult**, Organisationen av representanter för proletär kultur, bildades strax efter revolutionen, och oberoende av bolsjevikpartiet. Under inbördeskriget gjorde den ett viktigt arbete för att hålla kulturen vid liv och sprida den bland arbetarna. Ursprungligen var den ingen litterär rörelse, men i början av 1920-talet uppstod ur den en grupp författare som kallade sig Smedjan eller Smeden. De utfärdade ett manifest som de kallade ”den proletära konstens plattform och deklarations röda fana” och grundade Proletärförfattarnas allryska förbund (VAPP). Proletkults främsta talesman var Bogdanov, som hävdade att proletariatets diktatur utvecklades längs tre linjer: politiskt, ekonomiskt och kulturellt. Diktaturens politiska organ var partiet, dess ekonomiska organ var fackföreningarna och dess kulturella organ var Proletkult. Han menade att proletariatet precis som tidigare härskande klasser skulle skapa sin egen kultur, och att Proletkult skulle var den mest framträdande företrädaren under detta kulturella uppbygge. Lenin och Trotskij betraktade detta som en antimaterialistisk ståndpunkt. De argumenterade att litteraturen var en del av den kulturella överbyggnaden, och att den med nödvändighet släpar efter politiken och ekonomin. Innan det ryska proletariatet kunde gå vidare och skapa något nytt måste det införliva de tidigare periodernas kultur. Lenin kämpade framgångsrikt för att Proletkult skulle underordnas folkundervisningskommisariatet. Men efter Lenins död blev VAPP ett verktyg för den framväxande byråkratin. Vid den första allryska konferensen för proletärförfattare 1925 krävde de att få bli organ för partiets diktatur inom litteraturen. Vid samma konferens bildades ett nytt Ryska proletärförfattares förbund (RAPP). Efter 1928 återuppstod VAPP som Proletärförfattarnas allunionska förbund.

säger: ”Vi representerar proletär litteratur – och allt annat kan fara åt helvete...” då måste vi protestera. Ni har för bråttom! Ni blandar ihop verkligheten med era önskningar. Vi protesterar inte på grund av att vi är ”mot” proletär litteratur. Vilket trams! Vi protesterar därför att det inte går att skapa en proletär litteratur med så enkla medel – om man med det menar att den ska representera den [proletära] klassen och inte en litterär grupp. Först av allt har ni framför er uppgiften att höja den kulturella nivån hos de efterblivna massorna, som fortfarande tyvärr inte ens förstår litteratur.

Kamrater, vi talar om ”borgerlig litteratur”. Varför kallar vi den borgerlig? Varifrån fick vi det? Vad bestod den av? Borgarklassen är rik, och därför är den utbildad. Eftersom den suger ut proletariatet har den fritid. Den ägnar denna åt alla möjliga nöjen inklusive litteratur, konst, etc. Hur skolas de borgerliga författarna? Ofta är de söner till små-, mellan- och storbourgeoisien, och studerar vid borgerliga skolor, lever i borgerliga familjer, frekventerar borgerliga salonger där de träffar borgerliga deputerade, ingenjörer, handelsmän och musiker, och njuter av borgarklassens eget småprat. De har alltså alltid ”sin egen” sociala atmosfär där de lever och andas. De får råd från varandra. Författare, konstnärer, måste samla på sig intryck ur vardagen. Var samlar de dem? I en borgerlig miljö. Varför? Därför att de rör sig i denna miljö som en fisk i vatten. Det är *deras* miljö – en rik och kultiverad miljö. Och de saker de insuper, det de andas in och berusas av i denna borgerliga sfär – det återger de i sina dikter, berättelser och romaner. Det är kort och förenklat den process som skapar den borgerliga litteraturen. Den uppstod inte fullt utvecklad. Den skapades under en period av flera århundraden.

Borgarklassen har härskat i hundratals år. Redan innan den tog makten var den för sin tid en förmoden och bildad klass. Och hela den konstnärliga gemenskapen, inklusive tidningsreportrarna – vad kallades de, kanske burzjkor?¹ - dessa borgarkorrespondenter levde på allt som de hade sett eller hört i de borgerliga familjerna, salongerna, butikerna, etc. Så vilket var det viktigaste villkoret för att utveckla en borgerlig litteratur? Det viktigaste villkoret var att de borgerliga författarna och överhuvudtaget konstnärerna levde i samma dagliga omgivning och i grova drag kännetecknades av en likadan kulturell nivå. Litteratur, vetenskap och konst är särskilt blomstrande i de länder där borgarklassen är rik och mäktig, där den har utvecklats och härskat under lång tid, ideologiskt har underkastat sig en stor grupp människor, där den har rika vetenskapliga och litterära traditioner. I vårt fall, under processen att skapa vår klassiska, aristokratiska, försenade, borgerliga litteratur, så levde våra författare bara med den klass som kunde livnära, stöda och inspirera sina författare.

Kamrater, om vi skulle fråga oss själva om vårt proletariat för närvarande, idag, skulle kunna skapa sådana förhållanden för sina egna konstnärer, författare och poeter – ja eller nej? - så skulle jag svara: tyvärr är det inte möjligt ännu. Varför? Därför att proletariatet fortfarande är ett proletariat. För att skicka spirande proletära författare eller konstnärer till skola för att studera och utvecklas, så måste vi för närvarande dra bort dem ur produktionen, från fabriken, och i viss mån till och med från arbetarklassens dagliga liv i allmänhet. Så länge proletariatet förblir ett proletariat kommer till och med den intelligentsia som uppstår ur arbetarklassens sköte oundvikligen att i större eller mindre grad tappa kontakten med det.

Trots att Marx och Lenin inte var arbetare kunde de tack vare sitt geniala intellekt förstå hur arbetarklassen utvecklades och uttrycka det i vetenskapliga termer. Men för att poeter och romanförfattare ska kunna känna de breda arbetarmassornas sinnesstämningar och uttrycka det i litteratur och poesi, så måste de vara ständigt och oskiljaktigt knutna till arbetarmassornas dagliga liv och dagliga

1 **Burzjkor.** Här leker Trotskij med ord. I den ryska originaltexten används förkortningen *rabkor* för ”arbetarkorrespondent”. Det är en sammanslagning av de ryska orden *rabotji* (arbetare) och *korrespondent*. Med ordet *burzjkor* (borgarkorrespondent) skapar Trotskij en låtsad parallell till den borgerliga världen genom att slå samman de ryska orden *burzjuanzjni* (borgare) och *korrespondent* - öa.

erfarenheter. Och det är inte fallet nu och kan faktiskt inte bli fallet förrän vi har skapat förutsättningarna för en ny, verklig masskultur. Och villkoren för det är: för det första läskunnighet, för det andra verklig läskunnighet och inte halv läskunnighet, och för det tredje en överhuvudtaget väl-informerad befolkning. Och det förutsätter en allmän materiell säkerhet, det vill säga sådana livsvillkor att människor har gott om fritid – inte bara för att vila utan också för att utbilda och skola sig själv. Med andra ord så stora materiella och andliga framsteg att arbetarklassens stora majoritet, och inte bara dess ledande delar, blir bevandrade i mänsklighetens hela kultur.

Är vägen dit bred eller smal, lång eller kort? Den är lika lång eller kort som hela vår väg till att uppnå en fullbordad och fullt utvecklad socialism. Det enda sättet att höja hela proletariatet, och därefter bondemassorna, till en kulturell nivå där det inte längre finns ett enormt kulturellt glapp mellan läsarna och författarna, konstnärerna och åskådarna, är att stärka och utveckla socialismen. Och vilken sorts kultur kommer det att bli? Proletär kultur? Nej, eftersom proletariatet till skillnad från borgarklassen inte kan och inte vill förbli den härskande klassen för alltid, kommer det att vara en socialistisk kultur. Tvärtom grep proletariatet makten för att så snart som möjligt upphöra att vara proletariat. Under socialismen finns det inget proletariat. Istället finns det ett omfattande och kultiverat producentkooperativ, och följaktligen en gemensamt skapad, eller socialistisk, konst.

I de unga litterära grupper som nu uppstår ur proletariatets led eller som kommer från proletariatet, finns det naturligtvis talangfulla eller åtminstone lovande poeter, romanförfattare etc. Men än så länge utgör deras arbete en droppe i havet, och det kan inte vara fråga om att bara denna konst kan tillfredsställa proletariatet. Vi måste göra allt vi kan för att hjälpa dessa första skott av konstnärlig proletär kreativitet, men samtidigt kan vi inte tillåta sådana upprörande förvrängningar av perspektiven som när en liten ung litterär grupp utropar sig själv till bärare av en ”proletär litteratur”. En sådan självuppfattning utgår från en felaktig förståelse av proletariatets hela kulturellt historiska utveckling, som fortfarande har ett mycket stort behov av skolning i borgerlig konst, och att för egen del ta över det bästa av vad denna konst gav upphov till, höja sin egen konstnärliga nivå och på så sätt garantera de förhållanden som krävs för en verklig socialistisk masskultur. Under denna process kan varje enskild proletärt litterära grupp ha sin egen lilla plats, men ingen av dem kan ha monopol.

Proletariatet närmar sig naturligtvis den borgerliga konsten på sitt eget proletära sätt, precis på samma sätt som det närmar sig adelns gods. Proletariatet härleder förvisso inte sin klasständpunkt ur konsten, tvärtom för det med sig sin ståndpunkt till konsten. Och även här bör arbetarkorrespondenterna hjälpa till. De måste bli förmedlaren mellan å ena sidan de breda massorna och å den andra litteratur och konst i allmänhet. Vad läser de arbetande männen? Vad läser de arbetande kvinnorna? Vilken sorts konstverk tycker de om? Hur tolkar de dem? Kommer de att använda slutsatserna på sina egna liv? Arbetarkorrespondenten måste iakttä, lyssna på och återge allt detta.

Väggtidningarna som hänger i denna sal, och som arbetarkorrespondenterna har spelat en så aktiv roll i att skapa, utgör givetvis ett mycket värdefullt framsteg i vår kamp för att höja massornas kulturella nivå. Deras oerhörda betydelse ligger i deras lokala ursprung. Och vi lägger märke till, lovordar och belönar – huvudsakligen med en samling av Lenins verk – de fabrikskribenter och konstnärer som har varit bäst på att sammanställa och dekorera sina väggtidningar. Men samtidigt, kamrater, påminner dessa handskrivna väggtidningar oss om vår fattigdom och kulturella efterblivenhet och hur mycket vi måste lära oss för att kulturellt komma ikapp de utvecklade borgerliga länderna, samtidigt som vi naturligtvis bevarar och stärker våra socialistiska grundvalar. Vår press, inklusive våra väggtidningar, uttrycker oändligt mycket högre tankar än de ”tankar” som förs fram av den borgerliga pressen. Men om man tar låt oss säga en engelsk tidning och betraktar den utifrån material, kunnighet och tilltalande framställning, illustrationer och teknik, då måste man säga: vad långt framför oss de är! Utöver de stora tidningarna har de många små, speciella tidningar som

ägnas en affärsbranchs eller företags eller grannskaps speciella intressen eller behov, och återspeglar alla dess olika sidor. Samtidigt måste vi skriva väggtidningar för hand och ge ut dem bara en gång per månad och ibland inte ens så ofta.

Eller jämför vår press med den amerikanska pressen! I hela Sovjetunionen har vi nu mindre än femhundra tidningar med en upplaga på totalt 2½ miljon exemplar. I Nordamerika finns det i runda tal 20.000 tidningar med en upplaga på 250 miljoner, alltså ungefär 100 gånger fler än oss. Och USA:s befolkning är 20 miljoner mindre än vår! Vi måste alltid hålla dessa siffror i minnet. Vi får inte glömma vår egen efterblivenhet. För övrigt har den kulturella efterblivenheten sin mest fördärliga kraft här: den lugnar medvetandet, medan det vi behöver är ett ständigt vaksamt medvetande. Först då kommer vi att besegra alla våra fiender inklusive den allra mäktigaste, vår egen brist på kultur.

Angående kritik och avslöjande

Som avslutning skulle jag än en gång vilja tala om att kritisera och avslöja alla våra brister och sådant som fungerar dåligt. Det är både lätt och svårt. Lätt därför att det finns så mycket som fungerar dåligt. Man behöver inte leta efter det, det räcker att se sig omkring. Svårt därför att orsakerna till att det fungerar dåligt är mycket komplicerade, och inte alltid så lätta att upptäcka direkt.

Vi befinner oss ständigt i en process av att "ordna upp saker och ting". Själva uttrycket "det ordnar sig" är som vi känner till mycket vanligt hos oss. Vladimir Iljitj ogillade dessa ord och upprepade dem alltid ironiskt: "Det ordnar sig..., vilket innebär att det inte har ordnat sig, och ingen vet när det kommer att ordna sig." Ofta döljer uttrycket "det ordnar sig" okunnighet, egoism och tanklöshet, men det kan också återspegla svåra objektiva villkor och alla möjliga brister och ofullkomligheter. Det är ytterst svårt att skilja de objektiva orsakerna till varför något fungerar dåligt från de subjektiva, att skilja otur från skuld. Det är alltså inte alls lätt att göra en övergripande bedömning av situationen på en fabrik, skola eller militärdepartement: blir saker och ting bättre? Görs det några stora framsteg? Bör vi hylla eller klandra ledaren? Man kan ta en viss fabrik, och efter att ha inspekterat den ge två motsägelsefulla bilder: i ena fallet kan man räkna upp allt som fungerar dåligt, oordning, dåligt utnyttjande av arbete eller material och så vidare, och hitta en hel massa sådana fakta. Men man kan också ta itu med det på ett annat sätt: samla ihop alla förbättringar, varje framsteg under de senaste två eller tre åren, och det finns också gott om sådana förbättringar. Om man samlar ihop dem och blundar för alla brister, då får man en mycket trösterik bild.

Det är på grund av detta som inspektörer och följaktligen också arbetarkorrespondenter under våra komplicerade övergångsförhållanden så lätt faller offer för sina egna subjektiva svagheter, sitt eget kritiska godtycke, och än mer sin illvilja. Och när de som har inspekterats eller kritiserats i pressen ser att slutsatserna av en inspektion bara grundas på ytliga intryck eller personliga förutfattade meningar, så blir de naturligtvis inte sporrade av en sådan undersökning eller analys. Tvärtom dödar den deras gnista och kullkastar således hela syftet.

Arbetarkorrespondenter måste undvika denna fara som pesten. Givetvis kommer de ofta att göra felaktiga bedömningar och värderingar. I all verksamhet finns möjligheter att göra misstag, och i tidningsarbete mer än någon annan. Men en arbetarkorrespondent kan inte och får inte tillåta sig att vara partisk, godtycklig och oansvarig. När arbetarkorrespondenterna bekämpar godtycke får deras sympatier, bedömningar och slutsatser absolut inte vara en källa till godtycke. I hela deras verksamhet måste känslan av ansvar för vårt arbete spela den ledande rollen. Arbetarkorrespondenten är ett organ för det sociala samvetet, som iakttar, avslöjar, kräver, envisas. Det kan inte vara på något annat sätt. Arbetarkorrespondenten skriver om orsakerna till att det fungerar dåligt, och förväntar sig att de ska försvinna. Men de försvinner inte alltid med en gång.

Detta öppnar alltså upp arbetarkorrespondenternas enda verkliga verksamhetsfär. Det är alltid lätt att reagera efter ett misslyckande. Men kämpande arbetarkorrespondenter agerar på ett annat sätt. De vet att det är mycket lättare att hitta något som fungerar dåligt än att eliminera det. De vet också att en tidning inte uppnår resultat med en gång, utan genom att upprepa, pressa på dag efter dag. Arbetarkorrespondenter tar alla tillfällen i akt och hittar nya vägar, utnyttjar nya omständigheter eller detaljer, för att avslöja dessa exempel på att det fungerar dåligt. Dessutom fortsätter de att själva studera frågan, och närmar sig den först från en sida och sedan från en annan, för att på ett klarare sätt förstå rötterna till den och på ett bättre sätt slå mot dess orsaker.

En arbetarkorrespondent behöver självkontroll, en arbetarkorrespondent behöver ha en kätters temperament. Inte ens på den större politiska arenan vinner vi allt genast. Vi genomgick årtionden av underjordisk kamp, följt av 1905, därefter nederlag och återigen underjordiskt arbete, sedan kom 1917, februarirevolutionen, inbördeskriget... Under den revolutionära kampen var vårt parti fullkomligt orubbligt, och tack vare det segrade det. Arbetarkorrespondenterna måste vara helt uppfyllda av det kommunistiska partiets anda – kamp, orubblighet och revolutionärt engagemang. Arbetarkorrespondenten måste vara kommunist, måste följa inte bara bokstaven utan också andan i Lenins lära, alltså ständig kritik och självkritik. Tro inte allt ni hör, lev inte på rykten, bekräfta siffror, bekräfta fakta, studera, kritisera, ansträng er, bekämpa godtycke och känslan av att det inte finns något försvar mot orättvisor, framhärda, driv era ståndpunkter, utvidga er ideologiska förståelse, gå framåt och knuffa andra framåt – först då kommer ni att vara *verkliga och sanna* arbetarkorrespondenter! [*Dånande applåder.*]

Nästa uppgift för arbetarkorrespondenterna

(13 januari 1926)¹

Vi måste kämpa för att höja den kulturella nivån

Vi måste kämpa för att höja den kulturella nivån, och bokstavligen börja med A, det vill säga med ABC. På måndag inleder Förbundet för att utrota analfabetismen sin kongress i Moskva. Vi förde fram denna paroll för ganska länge sedan, och ändå återstår det massor av analfabetism, i ordets mest direkta mening. Vi får inte glömma det, och inte heller att det finns tiotals miljoner personer i vårt land som inte kan läsa *Rabotjaja Gazeta*.

Vi tänker göra *Rabotjaja Gazeta* större, och det kommer att bli bra. Men även med sin nuvarande litenhet ligger den intellektuellt utom räckhåll för tiotals miljoner män och kvinnor. Och ändå, kamrater, vill vi bygga socialismen. Om socialismen ska kunna byggas i ett icke läskunnigt land kommer det att krävas heroiska insatser från utvecklade personer, för att lyfta upp de mörka, underutvecklade massorna, först och främst och åtminstone till vanlig läskunnighet.

Den första uppgiften – avskaffa analfabetismen

När jag skulle åka hit tittade jag igenom den senaste posten som hade lagts på mitt skrivbord. Den innehöll ett antal tidningar från vita emigranter. Där stod artiklar om nyårsfirandet. Vid en fest föreslog några emigranter som tillhörde Nationalisterna, eller kadeterna,² en skål till bokstaven *yat*.

1 Ett tal till *Rabotjaja Gazetas* arbetarkorrespondenter. Ur *Pravda*, 20 januari 1926.

2 **Kadeter** var det namn som brukade användas på de ryska konstitutionella demokraterna, ett borgerligt parti som var för en konstitutionell demokrati och moderat liberalism. Deras ledare var Miljukov, som under en kort period efter

Det finns en hel del ungdomar bland er, och jag är rädd att många av dem inte vet vilken sorts figurer jag menar. Bokstaven *yat*, och de hårda tecknen *fita* och *izjitsa*, var adelns egendom i vårt alfabet, och de avskaffades av oktoberrevolutionen. Det var onödiga bokstäver, överflödiga och adliga parasiter. De togs bort. Och i Paris föreslår nu en av emigranternas ledare (jag har glömt hans namn) en nyårsskål till bokstaven *yat*. Nå, där ser ni, det är en symbolisk skål. För vår del kan vi på nyår – och om jag inte misstar mig är det idag den gamla ryska nyårsdagen – förkunna att vi helt och hållet överlämnar *yat* och de hårda tecknen *fita* och *izjitsa* till emigranterna. Jag tror att man i Ukraina kallar det för att ge någon ”hållet från munken”.

Men under det kommande året, de kommande två eller tre åren, måste alla de återstående bokstäver som verkligen behövs – inte de adliga parasiterna utan de funktionella proletära bokstäverna som vi behöver för vårt arbete – till varje pris bli allas egendom i vårt land. Vi får inte ha denna skamliga situation där vuxna bönder, män och kvinnor, arbetande män och kvinnor, inte kan läsa och skriva. Och arbetarkorrespondenten måste bli den verkliga drivkraften i detta arbete. Vår första uppgift i kampen för kulturen är att avskaffa analfabetismen.

Kvinnor i kampen mot fylleriet

Men, kamrater, under denna kamp har vi en annan hård motståndare som vi måste besegra om vi ska kunna gå vidare. Jag talar om alkoholismen, fylleriet. Vi har provat olika former och metoder för kampen mot fylleriet, och kommer att prova andra i framtiden. Men den grundläggande metoden är att uppnå kulturella framsteg bland massorna själva, så att de utvecklas till en en envist kämpande förtrupp i kampen mot alkoholismen.

I detta sammanhang måste den främsta platsen tas av kvinnorna, och arbetarkorrespondenterna måste givetvis ge sitt bidrag till denna rörelse. Den kommande perioden måste bli en period av hjältemodig kamp mot alkoholismen. Arbetarmassorna lever fortfarande mycket fattiga liv, men trots allt inte så fattiga som under tidigare år. Vi kan märka en viss trötthet i nerverna, både av de nyligen inträffade revolutionära utbrotten och den nuvarande revolutionära stiltjen, som kräver ett envist dagligt arbete. Folks nerver är illa medtagna. Det finns en utbredd längtan efter olika sorters stimulerande eller tvärtom lugnande medel. Det finns en mycket stark längtan efter alkohol, en berusande, konstgjort stimulerande dryck, bland arbetarna i städerna.

Och, kamrater, den arbetarkorrespondent som utgör ett dåligt exempel i denna fråga är inte värdig namnet arbetarkorrespondent. En arbetarkorrespondent måste vara en kämpe mot fylleriet. Det är inget att skratta åt. I denna fråga kommer historien att utsätta oss för en hård prövning. Om vi inte avvisar fylleriet, först och främst i städerna, då kommer vi att supa bort socialismen och oktoberrevolutionen.

Detta gissel måste avslöjas och hudflängas. Utöver kulturella framsteg i allmänhet måste vi värva speciella personer, de yngsta, mest kampvilliga och bästa delarna av arbetarklassen för att bekämpa fylleriet. Först och främst de arbetande kvinnorna, ty inget är så tungt för arbetarkvinnor, i synnerhet arbetande mödrar, som fylleriet. Inget hotar arbetarklassens uppväxande generations fysiska och moraliska hälsa så mycket som fylleriet. Om inte arbetarkorrespondenterna kämpar mot det så kan de inte göra någon verklig samhällelig tjänst.

Arbetarkorrespondenten i kampen för kvalitet i produktionen

Den tredje frågan handlar om kvalitet i produktionen. Jag har massor av anteckningar om detta ämne.

Vad menar vi med kvalitet i produktionen? Det betyder att det man gör, gör man bra, och kommer ihåg att man gör det för det allmänna, för samhället i sin helhet. Vad gäller artiklarna som arbetarkorrespondenterna skickar in så betyder kvalitet att vara samvetsgrann. Skriv inte utifrån hörsägen och överdriv inte. Återigen: tidningen kommer själv att överdriva, sådana misstag sker. Bekämpa dessa saker!

När det handlar om kvalitet i produktionen görs det naturligtvis misstag åt båda håll. I publiken sitter en korrespondent som kom på mig att göra ett misstag angående bilarna som tillverkades vid AMO-fabriken. Faktum är att jag förleddes att göra fel och trodde att saker och ting var värre på fabriken än vad som egentligen visade sig vara fallet.

Men ännu vanligare är den andra sortens misstag, att skryta och skrävla. Förstår ni inte, vi har gjort oktoberrevolutionen, och vi ska visa tyskarna, fransmännen och amerikanerna – även med bilar och maskiner, med textilvaror, med allt ni kan tänka er. Folk som talar så glömmer att vår kulturella nivå är låg, att vi till och med har analfabetism, att fylleriet fortfarande spelar en stor och grym roll i vårt folks liv, och att vi för närvarande producerar mindre än vad de kapitalistiska ekonomierna producerar.

Varenda vara är inte bara resultatet av levande mänskligt arbete, utan också ackumulerat dött arbete, det vill säga maskiner och utrustning. För närvarande är vi dåliga på det senare, och vi måste sätta till alla krafter för att komma ikapp de kapitalistiska länderna ekonomiskt. Vi får aldrig glömma att vi bygger socialismen omringade av kapitalismen.

Hur skiljer man de olika sociala systemen åt? På vilket sätt måste socialismen skilja sig från kapitalismen? Socialismen måste ge fler produkter per enhet arbete än vad kapitalismen gör. Om vi inte uppnår det så måste vi själva medge att socialismen inte är till någon nytta för oss.

Trots allt består inte socialismen bara av att avskaffa utsugarna. Om människor hade större välstånd under utsugarna, om de levde i större överflöd och mer fritt, och var materiellt tryggare, om de levde bättre med utsugarna än utan dem, då skulle de säga: ”Ta tillbaka utsugarna.”

Alltså är det vår uppgift att skapa ett system av materiellt välstånd, allmän trygghet och allsidig kulturell tillvaro utan utsugarna, ty utan dessa är socialismen ingen socialism. Oktoberrevolutionen lade bara den statliga grunden till socialismen, först nu lägger vi de första tegelstenarna. Och när vi nu frågar oss själva om vi för närvarande producerar fler varor per enhet arbetskraft än i andra länder, då kan svaret bara vara: just nu, nej, vi producerar betydligt mindre – i jämförelse med USA ohyggligt mycket mindre. Denna fråga kommer att avgöra allt. De försökte krossa oss med sina arméer men misslyckades. De använde blockad och svält, men även det misslyckades. Och nu har vi trätt in på världsmarknaden – och ni vet att det innebär att världsmarknaden också kryper in på oss. Vi importerar utländska varor och exporterar våra egna. Därmed har det inletts en direkt och omedelbar konkurrens mellan våra fabriker och de brittiska, mellan våra maskiner och de amerikanska, mellan vårt spannmål och Nordamerikas.

Frågan om kvalitet är en fråga om konkurrens

Vad betyder konkurrens? På den kapitalistiska marknadens språk betyder det att jämföra kvaliteten på vårt arbete med kvaliteten på de kapitalistiska ländernas arbete. Denna fråga är fullständigt klar och enkel. Om vi till exempel syr ett par skor på två dagar och dessa skor är utslitna på ett år, medan amerikanerna tack vare en bättre teknologi, riktig arbetsdelning och större specialisering, syr ett par på en halv dag, och dessa skor håller lika länge, då innebär det att amerikanerna är fyra gånger starkare än oss inom denna industrigen.

I det kapitalistiska systemet delas samhället upp i olika klasser med mycket olika inkomster, och de

varor som produceras återspeglar denna samhällsstruktur. Som vi har sett fanns det i det gamla alfabetet en del aristokratiska bokstäver: nå, det finns aristokrater även bland varorna, som är anpassade till de privilegierades smak. Under de kommande åren måste vi naturligtvis producera massvaror, demokratiska varor. Det betyder inte grovt och dåligt tillverkade varor som inte kan tillfredsställa människors smak, utan att den grundläggande kvaliteten hos varorna för oss fortfarande är hur länge de håller. Och vi måste lära oss att jämföra vår ekonomi med Europas, inte bara genom ytliga jämförelser eller utifrån rykten. Det räcker heller inte längre att jämföra med nivåerna före kriget. Tsarismens ekonomi före kriget var underutvecklad och barbarisk – det var därför tsarismen förlorade kriget: den lutade sig mot en underutvecklad ekonomi. Vi måste jämföra vår ekonomi med de andra länderna i Europa, för att först komma ikapp dem och sedan gå förbi dem.

Jag upprepar: vi får inte göra jämförelser på grundval av yttre sken eller hörsägen. Folk säger att vi "nästan" arbetar som tyskarna, fransmännen eller de andra. Jag är beredd att gå ut i korståg mot ordet "nästan". "Nästan" betyder ingenting. Vi behöver exakta mått. Det är väldigt enkelt. Vi måste ta produktionskostnaderna, vi måste till exempel ta vad det kostar att göra ett par skor, slå fast hur länge varan håller och hur lång tid det tar att producera den. Då kommer vi att ha vad som krävs för att göra jämförelser med andra länder. Med vetenskapliga termer kallas detta att hitta jämförelsekoefficienten.

Jag har ofta åberopat exemplet med en glödlampa. Den visar kärnfrågan mycket tydligare än något annat. Det är lätt att mäta en glödlampa, beräkna vad den kostar, hur många timmar den kommer att lysa jämfört med utländskt tillverkade lampor, hur mycket ström den drar och hur mycket ljus den ger. Om vi räknar ut allt det så får vi en perfekt jämförelsekoefficient. Om det, låt oss säga, visar sig att en av våra lampor är hälften så bra som den utländska, då kommer koefficienten att vara 1:2. Den samhälleliga nyttan av vår lampa kommer att vara lika med hälften. Om vi tar sådana jämförelsekoefficienter för skor, maskiner, tyg, spikar, tändstickor, etc och jämför dem allihopa, då får vi det som inom statistiken kallas en genomsnittligt viktad koefficient, som visar hur långt efter vi ligger. Det kan visa sig att vår viktade koefficient i förhållande till USA är 1:10, alltså att vi bara jobbar en tiondel så bra som USA. Jag nämner denna siffra bara för att ge ett belysande exempel, men jag tror inte att den ligger så långt ifrån sanningen, ty i USA har de mer än 40 gånger så mycket mekanisk arbetskraft som vi.

I vårt land har vi mindre än en enhet mekanisk arbetskraft per person, medan de där har mer än 40. Det är därför USA:s nationalinkomst är 8 till 10 gånger större än vår. Deras befolkning är 115 miljoner, medan vår är 130 miljoner, och ändå visar det sig att de på ett år producerar mer än 8 till 10 gånger fler jordbruks-, boskaps- och industriprodukter än vi. Dessa grundläggande siffror måste vara slående för en arbetarkorrespondent, men de får inte framkalla modfällighet. Det finns ingen orsak till det. USA uppstod och växte fram på jungfrulig mark i det kapitalistiska systemet. Vi har ett folk som befriades av revolutionen och bor i ett land med obegränsade naturresurser, och som arbetar för sig själva och bara för sig själva.

Ingen kommunistisk fåfänga och inga inbilska arbetarkorrespondenter

Våra möjligheter är alltså mycket större. Men samtidigt som vi inser våra möjligheter så bör vi på samma gång klart inse hur efterblivna vi är: skryt, fåfänga, kommunistisk fåfänga, inbilska arbetarkorrespondenter, har inte någon som helst plats. Vi måste klart och sanningsenligt värdera vad vi har.

Nyligen var jag med om en sak. Jag ska inte nämna några namn, så att jag inte än en gång blir avslöjad av någon arbetarkorrespondent – även om jag denna gång har bra på fötterna. Det gäller bilar och gummi. Vi provkörde bilar och testade däck. En rapport över resultaten skickades till en

tidning. I rapporten slogs det fast att vårt gummi visade sig vara betydligt sämre än utländskt gummi, och i vissa fall var helt oanvändbart. Och nu tar jag fram denna tidning – jag tänker inte säga vad den heter, men av respekt till våra gäster, ska jag säga att det inte är *Rabotjaja Gazeta*. Jag lovar ingenting. Senare kanske jag kommer att namnge tidningen, för tillfället gör jag bara en första sondering. [*Skratt.*] Vad skrev de i denna tidning? De sa att vårt gummi inte på något sätt var underlägset det utländska gummit, och i vissa fall till och med överlägset det.

Kamrater, enligt min åsikt är detta rent ut sagt skamligt. Vi lever förstås i en socialistisk stat. Dödsstraff är förbjudet här, dödsstraff är skamligt, men om vi skulle tillåta dödsstraff för någonting så skulle det vara för påhitt som detta. Ty att lura sig själva, att lura den allmänna opinionen, är att krossa socialismens sak. Folk kommer naturligtvis att dra fram tusentals argument för att rättfärdiga det. De kommer att säga att vi inte får låta omvärlden få reda på våra brister, att frågan var av militär betydelse och så vidare. Struntprat! Man kan inte gömma gummi. Det finns gott om utlänningar här. Och de kommer att ta vårt gummi, mäta det i ett laboratorium och bedöma det både mekaniskt och tekniskt, ur alla vinklar och fullkomligt exakt. Vilka lurar vi då? Vi lurar våra egna arbetare som läser tidningen, vi lurar våra egna arbetande kvinnor, vi lurar cheferna som är ansvariga för våra industrier. Vi lurar bönderna, armén. Vi lurar oss själva. Och därmed förstör vi det socialistiska uppbygget. Vi måste rensa ut alla osanningar med glödgheta järn, vi måste rensa ut vår benägenhet att skryta, som ersätter en verklig, envis, oförsonlig kamp för att höja nivån på vår teknologi och kultur. Detta är också en del av arbetarkorrespondenternas uppgift i kampen för kvalitet i produktionen.

Dåliga sidor hos våra tidningar

Kamrater, jag vill säga ytterligare några ord angående en sak som är skrämmande dålig i alla våra publikationer, alla våra tidningar. Jag talar om de avdelningar som behandlar den internationella arbetarrörelsen. Dessa delar måste till varje pris stärkas och utvidgas. Om vi skulle undersöka inte bara den vanliga arbetaren, inte bara den vanliga partimedlemmen, utan även arbetarkorrespondenten, och ta reda på om de känner till grundläggande fakta om det tyska och franska kommunistpartiets liv, eller om de brittiska fackföreningarna, så är jag övertygad om att utfallet av en sådan undersökning skulle vara dåligt. Och det är inte bara arbetarkorrespondentens fel, det är vårt fel, tidningsmännens fel – även jag är i viss mån en del av denna verksamhet och tar på mig en del av skulden. Om man tar den kommunistiska pressen före kriget, före revolutionen – på den tiden var det en socialdemokratisk press – så upptäcker man att ett ojämförligt större utrymme ägnades åt dessa avdelningar i tidningen. Och arbetarklassens avancerade delar skolades inte bara i sina egna inhemska politiska erfarenheter, utan vart efter de klättrade uppåt så trängde de in i den internationella arbetarklassens liv. Idag är saker och ting mycket sämre på detta område. Givetvis är oerhörda objektiva orsaker i spel: vi står inför stora uppgifter, vi har börjat bygga upp en ny ekonomi, och höja miljontals människor till en högre nivå.

Våra krafter och vår uppmärksamhet är inriktade på den inhemska uppbygget, men trots allt är det inte 1918 nu, inte 1919, inte ens 1920 utan 1926. I vårt land är 8-timmarsdagen en grundläggande förutsättning för arbetarklassens intellektuella kultur. Man kan studera, det finns tid över för egen skolning. Och vi ska naturligtvis inte på några villkor ge upp 8-timmarsdagen. Tvärtom måste vi höja den teknologiska nivån genom att höja arbetsproduktiviteten, så att vi med tiden kommer att kunna gå från 8-timmars dag till 7 timmar och sedan 6 timmar, 5 timmar och så vidare. Men för tillfället har vi 8-timmarsdagen, en av oktoberrevolutionens mest värdefulla erövringar och den viktigaste förutsättningen för att höja arbetarklassens kulturella nivå och öka deras kunskaper om internationell politik.

Mer uppmärksamhet på den internationella arbetarrörelsen

Vi är alltför beroende av världsrevolutionen, den europeiska revolutionen, för att våga vända ryggen åt den. Via tidningarna måste konkreta fakta om arbetarklassens liv tränga in i våra avancerade människornas sinnen. De ska hitta nyheter om välbekanta personer i tidningarna, de ska följa låt oss säga den parlamentariska gruppens arbete i det tyska kommunistiska partiet, den förändrade politiken, radikaliseringen, vänstersvingen inom de brittiska fackföreningarna. De avancerade arbetarna, och genom dem de bredare arbetarmassorna, ska förstå upp- och nedgångarna inom den europeiska och internationella revolutionära rörelsen.

I förhållande till världsrevolutionen kan vi inte nöja oss med att bara vänta. Jag tror att de av er som är inblandade i lokal agitation mer än en gång har märkt, att när man talar till massorna om den europeiska revolutionen så gäspar de, de känner den inte, de upplever inte dess inre utveckling, kort sagt: för dem har den europeiska revolutionen förvandlats till en tom fras. Och ändå är det inte alls bara en fras: den europeiska revolutionen växer, men den har sina upp- och nedgångar, sina misstag och sina framgångar. Under loppet av dessa erfarenheter förbereds och formas arbetarklassens ledande skikt.

Vi måste följa denna process, och först och främst måste arbetarpressen följa den. Arbetarkorrespondenterna måste se till att de tyska och franska arbetarkorrespondenterna får en lämplig plats i vår press, så att det sker ett verkligt internationellt utbyte av nyheter mellan arbetarkorrespondenterna i den grundläggande frågan om vårt ekonomiska uppbygge och den proletära världsrevolutionen. Arbetarkorrespondenterna kan inte tillåta sig ensidighet, inskränkthet eller skråmässighet i någon enda fråga, från fruset kött till utsvängda kjolar och till den europeiska revolutionen. Kamrater, området mellan fruset kött och utsvängda kjolar och världsrevolutionen är det intresseområde som täcks av arbetarkorrespondenterna. Och bara de arbetarkorrespondenter är värdiga namnet, som strävar efter att överblcka alla dessa olika intressen och den komplicerade kampen och kulturen över hela världen. [*Stormande applåder.*]

(Översättning från engelska: Göran Källqvist.)